

Відгук офіційного опонента

д.е.н., професора Новикової І.В.

по дисертаційній роботі Мудрої Марії Сергіївни «Економічна оцінка інноваційного розвитку підприємств в системі будівельного девелопменту». Робота подана до спеціалізованої вченої ради ДФ 37.051 в КНУБА на здобуття наукового ступеня «доктора філософії» за спеціальністю 051 «Економіка».

1. Оцінка опонентом обґрунтованості вибору здобувачем теми та предмету дослідження.

В умовах економічної нестабільності, що визначається воєнним станом, перетворення операційних систем управління будівельними підприємствами стає необхідною складовою їх адаптації до нових викликів. Висока невизначеність та ризики вимагають від будівельних компаній швидкого реагування на зміни, ефективного використання ресурсів і забезпечення безперервності операцій. Цей процес включає впровадження гнучких методів управління, оптимізацію ланцюгів постачання та застосування сучасних технологій для зміцнення стійкості та підвищення ефективності роботи підприємств.

Інноваційний розвиток в будівельній галузі, особливо перепроєктування операційно-виробничих систем і організаційної структури як основи управління в умовах ефективного адміністрування девелоперськими проєктами, постає перед багатьма викликами та завданнями.

Виходячи із вищезначених міркувань, наукова та практична актуальність обраної здобувачкою теми дисертаційної роботи полягає в кількох аспектах:

✓ обґрунтування передумов інноваційного розвитку: будівельна галузь потребує постійних інновацій для поліпшення якості будівельних матеріалів, технологій будівництва, енергоефективності тощо. Ефективна економічна оцінка інновацій є критичною для забезпечення сталого розвитку підприємств у цій галузі.

✓ обґрунтування передумов економічного розвитку для підприємств будівельного сектору: дослідження зрозуміння впливу інновацій на економічні показники підприємств дозволить визначити оптимальні стратегії розвитку, вдосконалення управлінських рішень та інвестиційних процесів.

✓ важливість для економічної науки: аналіз економічних аспектів інноваційного розвитку підприємств у будівельній галузі дозволить

внесивклад у розвиток теорії і практики економіки, зокрема в галузі інноваційного менеджменту і стратегічного управління.

✓ врахування соціально-економічних викликів: зростання вимог до екологічної сталості, ресурсозбереження та соціальної відповідальності підприємств у будівельному секторі потребує нових підходів до інноваційного розвитку, що знову ж таки вимагає глибокого економічного аналізу.

Отже, вибір цієї теми для дисертації обґрунтовується потребою в нових знаннях і розумінні процесів, які сприяють ефективному інноваційному розвитку підприємств у будівельній сфері, що має важливе значення для практики управління і для наукових досліджень у галузі економіки.

2. Оцінка наявності зв'язку між змістом дослідження та тематикою науково-дослідних робіт у ЗВО, де виконувалась дисертаційна робота. Під час підготовки дисертації були розроблені науково-методичні та прикладні рішення, які успішно впроваджувались у рамках наукових та дослідницьких проєктів Київського національного університету будівництва і архітектури (КНУБА). Авторка внесла значний внесок у вдосконалення цих проєктів, зокрема у підготовку теми «Розбудова сучасного аналітичного інструментарію девелоперського управління підрядним будівництвом» (№ 0115U000860, КНУБА), розробивши авторську роботу «Інноваційні напрями оновлення бізнес-процесів та організаційних структур підприємств в середовищі будівельного девелопменту». Крім того, при підготовці теми «Розвиток управлінської взаємодії інституційних учасників девелоперських проєктів» (№0121U111793, КНУБА), була використана її розробка «Управлінська регламентація та аналітико-прикладне забезпечення оцінювання циклу інноваційного розвитку будівельного підприємства з використанням VBM, MBO та FussyLogic».

Результати цих досліджень були успішно впроваджені в операційну діяльність таких будівельних підприємств, як ТОВ «Альфа Сервіс», ТОВ «Архітектурно-будівельні новації» та ТОВ «Спецбудпроєкт». Це стало можливим завдяки аналітико-програмному комплексу «Модулі оцінювання та адміністрування змістом проєкту впровадження інновацій на будівельному підприємстві». Окремі аспекти дослідження також були використані в освітньому процесі КНУБА, зокрема в рамках дисциплін «Економіка та

організація інновацій» (для спеціальності 051 «Економіка») та «Інноваційний менеджмент» (для спеціальності 073 «Менеджмент»).

Отримані результати відповідають цілям інноваційної діяльності відповідно до наступних нормативно-правових актів України: Закону України "Про інноваційну діяльність" (із змінами №2849-IX, у діючій редакції від 13.12.2022 р.) та "Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні" (із змінами №3534-IX, у діючій редакції від 21.12.2023 р.); Постанови Кабінету Міністрів України №1474 "Про затвердження Порядку державної реєстрації інноваційних проєктів і ведення Державного реєстру інноваційних проєктів" (від 10.07.2019 р.); розпорядження Кабінету Міністрів України №526-р "Про схвалення Стратегії розвитку сфери інноваційної діяльності на період до 2030 року" (від 10.07.2019 р.).

3. Оцінка опонентом вимог щодо достовірності та обґрунтованості результатів досліджень. Обґрунтованість та достовірність досліджень в роботі забезпечені: виваженою науковою гіпотезою роботи та раціональним складом науково-методичного підґрунтя дослідження. Наукова гіпотеза роботи стверджує, що ефективність інноваційного розвитку підприємств в сфері будівельного девелопменту визначається не лише технологічними новаціями, але й їхнім економічним впливом на фінансові результати та конкурентоспроможність, що підтверджується аналізом факторів інвестиційної привабливості та ризиків в умовах сучасного ринкового середовища. Автором було обґрунтовано раціональний науково-методичний базис, який було застосовано для виконання досліджень наступного змісту:

- ✓ розгляд понять інноваційного розвитку та будівельного девелопменту;
- ✓ вивчення теорій і моделей оцінки інновацій;
- ✓ аналіз економічних аспектів розвитку підприємств у будівельній галузі;
- ✓ опрацювання методології економічної оцінки інноваційного розвитку;
- ✓ визначення методів збору та аналізу даних;
- ✓ впровадження кейс-студій та порівняльний аналіз підприємств в галузі будівельного девелопменту;
- ✓ проведення емпіричних досліджень на реальних підприємствах будівельного сектора;
- ✓ опрацювання вже існуючих баз даних;

- ✓ оцінка ефективності впроваджених інноваційних рішень на підприємствах;
- ✓ оцінка можливостей адаптації розроблених підходів для різних сегментів будівельного ринку.

У складі компонентів цього базису були використані наступні загальні та спеціалізовані методи та моделі для прийняття економіко-управлінських рішень: аналіз-синтез і системний аналіз; система збалансованих показників (BSC), моделі факторного економічного аналізу, статистичне моделювання, методологія будівельного розвитку та SADT-проектування; операційний аудит, стратегічний контролінг, функціонально-економічна діагностика, SWOT-аналіз, ABC-аналіз, вартісно-орієнтоване управління, теорія зацікавлених сторін. Всі ці компоненти були застосовані для аналітичного і практичного втілення при побудові моделей економічної оцінки та управлінського регулювання проектів інноваційного розвитку бізнесу будівельних підприємств, що діють в конкурентному девелоперському середовищі.

Ці компоненти утворили засади обґрунтованості та достовірності представленої на розгляд дисертаційної основи для систематизації та наукового обґрунтування вашого дослідження, що є необхідним для успішного захисту докторської дисертації в обраній тематиці.

4. Оцінка змісту та структури роботи, її цілісності та завершеності.

Робота справляє враження як комплексне та завершене дослідження, яке системно обґрунтовує виконання визначених завдань у контексті модернізації науково-методичних та аналітичних підходів до оцінки економічної результативності інноваційної діяльності будівельного підприємства. Дисертаційна робота відповідає встановленим кваліфікаційним вимогам щодо змісту, структури, побудови та логіки викладу матеріалу.

У вступі зроблено короткий огляд дослідження, в якому висвітлено його актуальність, зв'язок з сучасними науковими напрямками і програмами, описано наукову новизну і практичну цінність. Також відзначено особистий внесок автора, наведено дані про обсяг публікацій і рівень апробації на науково-практичних конференціях.

Другий розділ розглядає створення методологічної основи дослідження. За допомогою цього базису розглядаються питання виявлення перспективних напрямків оновлення бізнес-процесів будівельного підприємства і

формування раціональної тимчасової організаційної структури (ТОС), яка відповідає завданням підготовки та управління проектом інновацій будівельного підприємства (ПБП) як спеціалізованого інноваційно-інвестиційного проекту. В цьому розділі значна увага приділена науково-методичному вирішенню завдання пошуку "поля індикаторів". Кожен з індикаторів у складі "поля" зокрема відображає ступінь впровадження і ефективність кожного напрямку інновацій.

Третій розділ відображає зміст провідних наукових результатів дослідження, а саме - опис складових інструментарію економічного оцінювання результатів проекту інновацій для будівельного підприємства (ПБП)». Деталізовано зміст 5 аналітико-діагностичними підсистем (А,В,С,Д,Е), які складають сутність інструментарію. Підсистеми описують цикл ПБП від першої стадії формування передумов та ініціації - до завершальної стадії підведення економічних підсумків та їх коригування. Докладно описані запроваджені автором наукові вдосконалення, які стосуються розробки аналітико-прикладної основа вияву економічних результатів інноваційного розвитку підприємства в системі будівельного девелопменту. Деталізовано 5 етапів управлінського регламенту циклу ПБП та стратегічні пріоритети, якими має керуватись спеціальна оргструктура з адміністрування проекту інновацій для БП.

5. Оцінка складових наукової новизни дисертаційної роботи.

Провідними інноваціями цієї роботи, які виносяться на захист та виступають складовими новизни за ознаками «удосконалено» та «набуло подальшого розвитку» опонент вважає наступні результати Мудрої М.С.

5.1. У цій роботі суттєво удосконалено аналітичний інструментарій для оцінки економічних наслідків інновацій для підприємства спрямований на адаптацію до особливостей функціонування підприємства як операційної системи підрядного типу та учасника середовища девелопменту. Інструментарій включає 5 аналітико-діагностичних підсистем: А, В, С, Д, Е. Перша з підсистем (А) проводить діагностику поточного стану підприємства у форматі "стан - як є", що призводить до створення "матриці спостережень та індикації передумов для впровадження інновацій". Підсистема В генерує стандартний набір показників, які мають аналогічні виміри, але призначені для інших цілей, відображаючи відповідність середньогалузевим або замовницьким вимогам проектів у відповідному сегменті. Третя підсистема

аналізує функціональні складові операційної системи підприємства за допомогою аналітичних процедур "побудови профілю операційного аудиту за моделлю Платса-Грегорі". Четверта підсистема (D) передбачає попереднє бізнес-планування інноваційного розвитку підприємства через спеціальний внутрішньо-операційний проєкт інтеграції фінансових та інтелектуальних ресурсів для інвестування та підготовки.

Завершальна підсистема Є, виходячи з "матриці реалій просування розвитку підприємства", формує набір індикаторів, що відображають реально досяжні результати підприємства щодо модифікації операційної системи, враховуючи потенційні можливості. Таким чином, ця підсистема визначає напрями інновацій для підприємства на основі індикаторів, які демонструють реальний прогрес до еталонних значень.

5.2. Забезпечено модернізацію методичних підходів до управлінської регламентації змісту проєкту інновацій на підприємстві. В цій роботі регламент щодо організації циклу реалізації проєктів інновацій на будівельному підприємстві охоплює наступне:

а) визначення передумов для проєкту інновацій, обґрунтування стратегічних пріоритетів, формування тимчасової структури управління проєктом, впровадження самого проєкту і оцінка економічних результатів циклу проєкту.

б) організація завдань проєкту інновацій та розвитку на різних рівнях управління будівельним підприємством: на топ-рівні, середньому (функціонально-технічному) рівні та оперативному (нижньому) рівні.

с) врахування вимог зовнішніх стейкхолдерів будівельного підприємства щодо змісту проєкту інновацій.

Ці підходи спрямовані на забезпечення ефективного управління інноваційними проєктами, що дозволяє досягати стратегічних цілей підприємства та задовольняти очікування всіх зацікавлених сторін.

5.3. У роботі суттєво вдосконалено поняття "інноваційна діяльність підприємства" в адаптації до специфіки будівельних підприємств та в контексті девелопменту. На відміну від інших підходів, визначення цієї категорії чітко враховує підрядний характер організації операційної системи будівельного підприємства. Проєкт інновацій для будівельного підприємства (ПБП) розглядається як "спеціальний інвестиційний проєкт, спрямований на впровадження регульованих заходів з метою підвищення конкурентоспроможності виконавчого підрозділу у середовищі

девелопменту. Цей проєкт здійснюється підприємством на основі розгалуженої системи індикаторів, що визначають очікувані темпи зростання за директивними аспектами операційної діяльності.

5.4. У дослідженні по-новому та синергійно використовувалися принципи і науково-методичні засади: вартісно-орієнтованого управління, SWOT-аналізу і системи збалансованих показників - для створення та конкретизації цільових індикаторів в рамках "проєкту інновацій будівельного підприємства" (ПБП). Це забезпечило формування економічно раціонального набору індикаторів, які деталізують очікування топ-менеджменту підприємства щодо поетапного досягнення конкурентних переваг в різних напрямках діяльності

5.5. Було створено новий підхід до використання "Карт когнітивних характеристик проєкту". Тепер цей інструмент прийняття рішень модернізовано у формі науково-прикладного засобу для візуалізації стратегії та супроводу ходу інноваційного проєкту ПБП. Нова версія карти спрощує розуміння очікувань персоналу щодо впровадження інновацій, враховуючи вплив етапів та результатів проєкту на різні підрозділи та посадовців. Вона також відображає "ментальне моделювання", або уявлення працівниками ходу проєкту та особисті наслідки для них. Карта також ідентифікує ключові ресурси, діапазон відповідальності на кожному етапі, потенційні ризики ПБП та шляхи їх управління, а також необхідні нові технології, знання і навички для персоналу під час впровадження. Таким чином, когнітивна карта ПБП дозволяє деталізувати стратегічний задум інноваційного проєкту для будівельного підрядного підприємства, забезпечуючи системний підхід до впровадження нововведень.

5.6. Авторкою обґрунтовано ряд кроків щодо налаштування корпоративної культури та мотиваційного клімату будівельного підприємства перед впровадженням проєкту інноваційного розвитку, зокрема:

✓ *сприяння лідерству та відкритість до змін:* високий рівень лідерства і відкритість до нововведень від керівництва підприємства є важливими чинниками успіху. Лідери повинні бути готові підтримати зміни, виступати як приклад і підтримувати комунікацію з персоналом щодо важливості інновацій.

✓ *залучення персоналу до процесу:* важливо залучити всіх працівників у визначення місії, цілей та цінностей, які пов'язані з інноваційним проєктом.

Це може здійснюватися через регулярні наради, робочі групи або інші форми залучення до процесу прийняття рішень.

✓ *створення відкритої комунікаційної культури:* важливо забезпечити ефективну двосторонню комунікацію між керівництвом і всіма рівнями персоналу. Це допоможе відкрити канали для обговорення потреб та очікувань щодо змін.

✓ *стимулювання мотивації через цілі і винагороди:* визначення конкретних цілей і нагород може стимулювати персонал до активної участі у впровадженні інновацій. Це може бути зв'язано з фінансовими стимулами, відзнаками чи іншими формами визнання.

✓ *переопрацювання внутрішніх процесів і процедур:* Зміна корпоративної культури часто вимагає перегляду і опрацювання існуючих внутрішніх процесів і процедур, щоб вони відповідали новим вимогам та цілям.

Загалом, успіх у впровадженні змін через інноваційний проект залежить від здатності підприємства створити сприятливу атмосферу для інновацій, де кожен працівник відчуває важливість свого внеску і отримує підтримку від керівництва і колег.

6. Висновок опонента щодо наукової новизни дисертаційної роботи в цілому. Новизна роботи в цілому полягає в суттєвому оновленні науково-методичних підходів та економіко-аналітичних аспектів оцінки ефективності інноваційної діяльності будівельного підприємства. Отримані результати забезпечують адаптацію аналітичної технології до мультипроектної природи операційної діяльності будівельного підприємства та визначають сутність взаємин підприємства з девелоперами та замовниками як провідними учасниками інвестиційно-будівельного процесу.

Авторка здійснила важливе удосконалення науково-методичного базису економіки будівельних підприємств, акцентуючи увагу на оновленні науково-методичних підходів та економіко-аналітичних аспектів оцінки ефективності інноваційної діяльності. Її робота розглядає ці процеси з точки зору цільового проєкту внутрішніх інновацій, узгоджуючи їх з проєктами, які підприємство готує і впроваджує як виконавець у девелопменті. Отримані результати сприяють адаптації аналітичних технологій економіки інновацій, операційного та інноваційного менеджменту - до особливостей операційної діяльності будівельного підприємства, особливо в умовах багато-проектної

діяльності, і встановлюють ефективні взаємини з девелоперами та замовниками як ключовими учасниками інвестиційно-будівельного процесу.

7. Висновок щодо практичної цінності результатів роботи та їх впровадження в практику діяльності підприємств. Практичне застосування результатів дисертаційної роботи відображається у впровадженні отриманих висновків в практику управління будівельними підприємствами. Ці результати використовувалися як інструменти для економічного обґрунтування цільових інноваційних заходів, спрямованих на підвищення конкурентоспроможності цих підприємств. Впровадження досліджених результатів в роботу підприємств «Альфа Сервіс», «Архітектурно-будівельні новації» та «Спецбудпроект» здійснювалося за допомогою аналітико-програмного комплексу «Модулі оцінювання та адміністрування змістом проєкту впровадження інновацій на будівельному підприємстві». За підсумком використання програмного комплексу керівні ланки будівельного підприємства, яке впроваджує проєкт інновацій, одержують потужний інструмент інтегрального економічного оцінювання його підсумків. З використанням зазначеного комплексу програм керівництво будівельного підприємства має науково обґрунтовані підстави ініціювати та успішно впровадити в життя проєкт інноваційного розвитку з метою вирішення наступних завдань:

- а) впровадження передових технологій та методів будівництва для підвищення ефективності роботи та поліпшення якості виконання проєктів;
- б) розробка новітніх будівельних матеріалів або удосконалення існуючих з метою зниження витрат на будівництво та підвищення стійкості та енергоефективності споруд;
- в) оптимізація процесів управління будівельними проєктами за допомогою впровадження сучасних інформаційних систем та програмного забезпечення;
- г) покращення системи контролю якості та безпеки на будівельному об'єкті через застосування інноваційних методів та технологій;
- д) зменшення негативного впливу будівництва на навколишнє середовище шляхом впровадження екологічно чистих технологій та матеріалів.

Окремі компоненти дослідження також було використано у процесі навчання студентів Київського національного університету будівництва і

архітектури, зокрема у рамках дисциплін «Економіка та організація інновацій» та «Інноваційний менеджмент».

8. Оцінка особистого внеску здобувача. Висновок щодо належності відображення змісту роботи в друкованих працях та рівня апробації. Дисертаційну роботу Мудрої М.С. слід оцінити як самостійне наукове дослідження, яке відображає науково-теоретичні, методичні, аналітичні та прикладні інновації, які були одержані авторкою при виконанні поставлених завдань дослідження. Робота містить теоретичні та практичні положення та висновки, сукупність яких кваліфікується як вагомий внесок розвитку наукового базису спеціальності 051 «Економіка»: обгрунтовані в роботі аналітико-прикладні моделі дозволяють будівельним підприємствам ефективно впроваджувати інноваційні рішення в свою операційну діяльність. Використання таких моделей, як BIM (Building Information Modeling), для оптимізації ресурсів і управління проектами, дозволяє знижувати витрати, скорочувати терміни виконання робіт і підвищувати якість будівельних проектів. Це сприяє досягненню високої продуктивності та надає конкурентні переваги на ринку. Використання цифрових показників для оцінки інноваційного розвитку дозволяє будівельним підприємствам не лише оптимізувати внутрішні процеси, а й підвищує їх конкурентоспроможність на ринку. Використання сучасних інформаційних систем та аналітичних платформ допомагає підприємствам краще розуміти потреби клієнтів, аналізувати ринкові тенденції і адаптувати свої стратегії до змін у середовищі. Це сприяє створенню інноваційних продуктів і послуг, які відповідають високим стандартам якості і вимогам клієнтів.

Основні положення та результати дисертаційної роботи одержані автором особисто, що засвідчується 14 публікаціями, з яких: 8 статей у наукових фахових виданнях України категорії Б, які включено до міжнародних наукометричних баз (із них 1 стаття - одноосібно, 4 статті у співавторстві з 1 автором, 3 статті - у співавторстві з 2 авторами) та 5 тез доповідей за матеріалами конференцій. Обсяг відображення змісту роботи в друкованих працях та рівень апробації інновацій роботи на науково-практичних конференціях опонент вважає задовільними щодо вимог, які висуваються до дисертацій наукового ступеня «доктор філософії».

9. **Висновок щодо додержання вимог академічної доброчесності в даному дослідженні. Відповідність дисертації встановленим вимогам.** Представлені результати перевірки дисертаційної роботи Мудрої М.С. системою «антиплагіат» щодо додержання вимог академічної доброчесності. Виявлений низький відсоток співпадіння, виявлений у системі перевірки, дозволяє стверджувати, що вимоги академічної доброчесності в даному дослідженні є належно забезпеченими. Використані ідеї, результати і тексти інших авторів мають посилання на відповідне джерело. Дисертація характеризується цілісністю побудови, єдністю змісту та відповідає вимогам щодо її оформлення.

10. **Зауваження по роботі та рекомендації щодо подальших досліджень.** В процесі аналізу змісту дисертаційної роботи виявлено певні зауваження змістовного та редакційного характеру, що можуть слугувати предметом дискусії на захисті дисертації.

1) У зв'язку з тим, що зміст інновацій на будівельному підприємстві авторка інтегрує в цілісний проєкт інноваційного розвитку, пропоную невеличке уточнення в загальній характеристиці роботи (вступі) щодо мети роботи. Тому пропоную уточнення. В абзаці «мета роботи» в першому реченні замість крапки пропоную поставити кому і після коми продовжити «яка здійснюються через спеціальний внутрішній проєкт». Тоді перше речення цього абзацу буде читатись так: «Мета роботи полягає в принциповому оновленні науково-методичних підходів та економіко-аналітичних аспектів оцінювання результативності інноваційної діяльності будівельного підприємства, яка здійснюється через спеціальний внутрішній проєкт».

2) При описі змісту і тлумачень дефініції «конкурентна поведінка» (стор. 46-48, розд.1) автором не надано належної деталізації щодо налаштування цієї дефініції до вимог підрядного характеру операційної діяльності будівельного підприємства, яке функціонує як виконавець в девелоперських будівельних проєктах. Авторці слід було б зазначити, що у контексті підрядного характеру операційної діяльності будівельного підприємства, яке діє як виконавець у девелоперських будівельних проєктах, особливості конкурентної поведінки, які слід враховувати, мають включати характеристики: цінової конкуренції виконавця; характеристики ритмічності та якості виконання робіт; опрацювання історії дотримання підприємством виконавчої та бюджетної дисципліни. Ці характеристики в подальшому

враховано авторкою в 3 розділі при розробці аналітико-прикладних компонент дослідження.

3) Опис особливостей «трансферу інноваційних технологій...» в п.1.3. першого розділу в завершальній частині цього параграфу доцільно було б супроводити окремою схемою, де розподіли ці інноваційні технології спочатку за групами (технологічні, технічні, економічні, управлінські, цифрові тощо), а далі з видами та цільовим спрямуванням.

4) При формуванні методичного підґрунтя роботи авторка зробила влучний опис та візуалізацію багатоаспектної структури поняття «інновація» у застосуванні до будівельного підприємства на рис.2.1. Доцільно було б позначені цією схемою аспекти врахувати при формуванні переліку економіко-управлінських модулів та підсистем, який має відповідати проєкт інноваційного розвитку будівельного підприємства (ПБП) як засобу внутрішньо-фірмового девелопменту для БП.

5) Зрозуміло, що ініціювання, підготовка та впровадження проєкту інновацій БП не може відбуватись без серйозних змін (реінжинірингу) організаційних структури управління підприємством. Було б доцільно авторці в тексті п. 2.1. сформулювати напрями модернізації ОСУ, відповідно до обраної в ПБП стратегії інновацій. Це б дозволило краще зрозуміти логіку викладу та інноваційний характер розробок авторки, які стосуються засад залучення TQM до змісту проєкту інновацій (схема на стор. 100), структури операційної системи ПБП (графічна модель на стор.102) та схеми модернізації ОСУ БП на стор.103,104.

6) Поданий на стор. 145 (розд.3) алгоритм вирішення проблем розвитку інноваційного потенціалу девелоперських організацій доцільно було відредагувати в такий спосіб: від блоку «коригування» вказати стрілочками на блок «доцільні інструменти коригування» і далі стірклизворотнього зв'язку на компоненти інноваційного потенціалу БП.

7) В тексті загал низ висновків авторка не зазначила напрями подальшого вдосконалення дослідження за обраною або спорідненою тематикою.

Зауважень щодо структури роботи немає. Структура роботи відповідає вимогам щодо дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю «Економіка». Висловлені зауваження змістовного та редакційного характеру ніяким чином не змінюють думки офіційного опонента про наукову цінність результатів роботи Мудрої М.С. та про відповідність роботи кваліфікаційним вимогам щодо дисертацій ступеня PhD

відповідність роботи кваліфікаційним вимогам щодо дисертацій ступеня PhD за спеціальністю 051 «Економіка».

11. Загальний висновок офіційного опонента по дисертаційній роботі. Дисертаційна робота Мудрої Марії Сергіївни на тему «Економічна оцінка інноваційного розвитку підприємств в системі будівельного девелопменту» є завершеною науковою роботою, в якій було отримано нові наукові результати - вдосконалено науково-методичний підхід та аналітичні інструменти економічного оцінювання успішності інноваційного розвитку підприємства, яке функціонує в системі будівельного девелопменту. Дисертація за змістом, обсягом, актуальністю та завершеністю відповідає вимогам пп. 6-9 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 44 від 12 січня 2022 року та наказу Міністерства освіти і науки України № 40 від 12 січня 2017 року «Про затвердження вимог до оформлення дисертації» та заслуговує позитивної оцінки, а її автор Мудра Марія Сергіївни заслуговує на присудження їй ступеня доктора філософії за спеціальністю 051 «Економіка», галузь знань 05 – «Соціальні та поведінкові науки».

Офіційний опонент

д.е.н., професор,
проректор Київського аграрного
університету Національної академії
аграрних наук України

Іннола Новикова

Григоренко І.В. Новикова Т.В. затверджено
Григоренко І.В. проректор НАУ НААН *Григоренко І.В.*
Григоренко І.В.

